

PRÍSNE TAJNÉ

S P R Á V A

o štátobezpečnostnej situácii v Západoslovenskom kraji
a v hlavnom meste Slovenska Bratislave za obdobie od 16.10.
1971 do 31.10.1971.

Poznatzky získané k diplomatom a vízovým cudzincom :

Dňa 20.10.1971 pricestoval do Bratislavy na krátku
oficiálnu návštevu kultúrny asistent ZÚ Francúzska v Prahe
Jean Sylvain PRADEAU. Na letisku v Ivánke bol očakávaný
profesorom francúzskeho jazyka na FF UK LESCALLIEROM. Na MŠ
SSR bol PRADEAU prijatý vedúcim zahraničného odboru PRINCOM,
kde sa presne menovite určilo, kto bude prítomný z čs. a fran-
cúzskej strany na rokovani o čs. francúzskej dohode na roky
1972-1973.

Dňa 24.10.1971 pricestovali do Bratislavy pracovníci
ZÚ Francúzska v Prahe, ako aj zástupca Ministerstva kultúry
Francie. Jedná sa o Mleusa SAINA, ministra kultúry Francúzska,
Jacquesa JANVIERA, kultúrneho atašé FVV, Jeana PRADEUA, kul-
túrneho asistenta FVV, Christiana ESKENÁZIHO, technického a ve-
deckého atašé FVV, SANSHONA, pracovníka FVV, de La PORTEHO,
pracovníka FVV a Gisele BARONCÚV, sekretárku FVV v Prahe.
Cieľom pobytu menovaných v Bratislave bolo podpísať plán čs.
francúzsko kultúrnych, školských a vedeckých výmien na roky
1972-1973, ktorý bol podpísaný v dňoch 25. - 27.10.1971 na
MŠ SSR. Pri tejto príležitosti dňa 26.10.1971 pricestoval do

Bratislavy i francúzsky veľvyslanec v Prahe VIMONTH, ktorý z príležitosti podpisu kultúrnej dohody podával spoločný obed v hoteli DEVIN, ktorého sa zúčastnilo viac osôb i zo strany čs. kultúrnych, školských a vedeckých inštitúcií.

V okrese Senica bol v poslednej dobe na návšteve VC z Kanady Ján FTÁČNIK, nar. [REDAKOVANÉ], ktorý sa zúčastnil posedenia, zorganizovaného bývalým výrobcom likérov v Bratislave TVAROŽKOM na jeho počesť. Posedenie sa konalo v záhrade TVAROŽKA, resp. v chate, ktorá sa v tejto záhrade nachádza. Prítomní na tomto boli TVAROŽEK, jeho manželka, Alexander VIDU zo Senice, svokor Jána FTÁČNIKA, VC Ján FTÁČNIK, PRAŠTACKÝ, otec býv. povereníka, Alexander PAKAN, býv. novinár, bytom [REDAKOVANÉ], MUDr. Róbert MARDIAK, bytom Bratislava, a prof. dr. ČÁRSKY, bytom Bratislava. Na posedení mal Ján FTÁČNIK prejav, v ktorom popísal celý svetový kongres Slovákov v Kanade, pričom sa zmienil aj o práci Slovákov v Amerike. Podľa tvrdenia FTÁČNIKA, kongres prijal zásadný program najmä v tom, že v budúcnosti chce dosiahnuť Slovenský štát bez spojenectva s Čechmi. Po prejave FTÁČNIKA, ktorému oduševnene všetci tleskali, ozval sa jediný prof. ČÁRSKY, ktorý hovoril, že on osobne by nikdy nesúhlasil aby slovenský národ kráčal samostatný bez národa českého, nakoľko by to znamenalo koniec pre obidva národy.

Poznanky získané k politickej a ideologickej oblasti :

V prostredí židovskej inteligencie v okrese Dunajská Streda, ako je napríklad MUDr. Ernest HOFFMAN, Rudolf STECKLER a ďalší, je terajšia politická situácia charakterizovaná tak, že v súčasnej dobe sa nedá nič robiť, vonkajšími a vnútornými zásahmi nie je možné nič zmeniť. Treba vraj uká-

zať prívetivú tvár, nebrzdíť vývoj, nakoľko že budúcnosť ukáže či sa terajšie vedenie vysporiada s ekonomickými ťažkosťami. Podľa nich, pokiaľ je terajšia vnútorná situácia hodnotená ako priaznivá, nie sú to výsledky našej ekonomiky, ale pomoc z iných socialistických štátov, ktorá má za cieľ, aby občania ČSSR zabudli na rok 1968.

Medzi rehoľnicami - sporiteľkami, ktoré pôsobia v Detskej nemocnici v Bratislave na Úprkovej ul. je taký názor, že keď sa budú musieť vyzliecť z rehoľného rúcha, tak si kúpia dom, prípadne väčšie byty, kde budú spoločne bývať ako civilné osoby. Tu sa budú obliekať do rehoľného rúcha a do zamestnania budú chodiť v civile. Týmto spôsobom vraj nebudú tak nápadné a ľahšie budú môcť na obyvateľstvo pôsobiť po náboženskej stránke. Je dôvodné podozrenie, že tento nápad majú od biskupa Jána KORECA, bytom Bratislava, ktorý ich vedie po duchovnej stránke.

V poslednej dobe je zisťovaná zvýšená aktivita Bratiskej cirkvi v Bratislave na Cukrovej ul.čís.2a, kde má svoju budovu. Do tejto budovy dchádza väčší počet občanov, najmä mladých ľudí a to nielen v dennej dobe cez sobotu a nedeľu, ale aj vo večerných hodinách v pracovné dni. Schádzajú sa tam občania z Bratislavy a okolia, ako aj z moravských okresov, ktorí do Bratislavy prichádzajú osobnými motorovými vozidlami. Dňa 20.10.1971 vo večerných hodinách prišli občania do spomínanej budovy na 23 osobných motorových vozidlách. Z okresu Levice sem dochádzajú občania dokonca autobusmi ČSAD.

Dňa 19.10.1971 vo večerných hodinách prišli pred internát Poľnohospodárskej majstrovej školy vo Voderadoch, okres Trnava pod vplyvom alkoholu Dezider MONCMAN, nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], slobodný, murár u Stavebného podniku

v Bratislave a Dezider ŠURAN, nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], slobodný, podlahár u Stavebného podniku Bratislava a spoločne spievali pieseň " Rež a rúbaj do krve, nebude to poprvé, dokiaľ Slovák na Slovensku pánom nebude ". Pieseň opakovali dvakrát. Keď bolí na navhodný spev nočným strážnikom uvedeného internátu upozornovaní, tomuto začali oplzlo nadávať.

Mestský výbor KSS v Hlohovci a Mestský národný výbor v Kolárove obdržali anonymné zásielky, odoslané 24.10.1971 z Poštového úradu Brno 2. V obálkach sa nachádzali tri anonymné dopisy, písané v českej reči perličkovým strojom na preklepovom papieri. Jeden list obsahuje rozhovor generálneho tajomníka ÚV KSČ s redaktorom časopisu " VÝBER " Lobotkom, uverejnený v tomto časopise v júni 1968, v druhom liste sa píše o dopise predsedu vlády ČSSR, ktorý zaslal prezidentovi ČSSR do Moskvy 25.8.1968 a v treťom liste sú hrubo urážaní naši i sovietski poprední štátni i stranícki činitelia a vychvalovaný Jozef SMRKOVSÝ.

V poslednej dobe obdržal šéfredaktor časopisu OBZOR dr. Anton SKÁCEL, bytom [REDAKOVANÉ] poštou z Rakúska dopis, v ktorom sa nachádzalo zvláštne vydanie časopisu čl. socialistickej opozície pod názvom LISTY, vydávaného v Ríme. Na prvej stránke tohoto časopisu je uvedený rozhovor neznámeho redaktora zahraničných novín s Jozefom SMRKOVSÝM pod názvom " Mluví Josef SMRKOVSÝ ". Tento je ostro a tendenčne zameraný proti príchodu spojeneckých vojsk na územie ČSSR v auguste 1968, proti očiste KSČ, proti perzekúcii tzv. pectivých komunistov, výsledkom XIV. zjazdu KSČ a pripravovaným voľbám do zastupiteľských orgánov. Článok je celý zameraný na obhajobu politiky dubčekovského vedenia KSČ.

Začiatkom októbra 1971 bol do Čsl. rozhlasu v Bratislave doručený anonymný list - leták, obsahujúci " Prevolanie dočasnej vlády na vyhlásenie Českomoravskej republiky - neutrálneho štátu ". Leták je politicky závažný a je zameraný proti príchodu vojsk Varšavskej zmluvy do ČSSR. V texte letáka je ďalej uvedené, že dočasná vláda ČMR prehlasuje vládu ČSSR a ÚV KSČ za neplatné a prezidenta ČSSR zbavuje funkcie. Ďalej za neplatné vyhlasuje všetky zákony vydané po 22.8.1968, ako je Varšavská zmluva, atď. Ďalej sa v letáku uvádza, že spolupráca so Slováckmi je nemožná, pretože už 50 rokov na úkor českých krajín odčerpávajú 70 % zo štátneho rozpočtu. Dočasná vláda ČMR žiada vlády všetkých krajín o verejné uznanie Českomoravskej republiky - neutrálneho štátu. Súčasne žiada o okamžitý odchod cudzích vojsk z územia republiky. V časti " Vládny program " je uvedených 35 bodov, v ktorých na prvom mieste je vyhlásenie slobodných volieb a schválenie novej ústavy. Leták bol odoslaný z Prahy.

Na adresu Slovenskej televízie v Bratislave prišiel 8.10.1971 dopis, v ktorom Vladislav KREPELKA zo Švajčiarska okrem iného žiada, aby mu boli zaslané nasledovné údaje : Čo všetko Slovensko po prvej svetovej vojne mohlo produkovať, koľko ktorých surovín do Čiech vyvážalo, koľko malo riadiacich kádrov, koľko učiteľov a koľko kvalifikovaných robotníkov. Ďalej, koľko malo priemyselných závodov tesne po vojne a koľko tesne pred svojim osamostatnením. V akej miere sa českí odborníci podieľali na výstavbe Slovenska a samozrejme nezakrývať ani niektoré záporné politické javy. Rovnako ho zaujíma, ako tomu bolo po druhej svetovej vojne až dodnes. Spomínané údaje, ako z obsahu dopisu vyplýva, mieni menovaný publikovať v kapitalistickom zahraničí. V kladnom prípade, ako uvádza, bude Slovenskú televíziu informovať o práci a mene nečeskoslovenského vedca, ktorý sa problému vzťahov medzi Čechmi a Slováckmi zaujímavým spôsobom dotkol.

V nočných hodinách dňa 30.10.1971 bola na Prievozskej ceste v Bratislave z budovy čísla 19 odcudzená jedna sovietska zástava a jedna zástava SSR. Ulomená drevenná žrd z jednej zo zástav bola najdená v záhrade uvedeného domu.

Dňa 30.10.1971 bol v chodbe domu na námestí SNP čísla 21 v Bratislave nápis "SSSR" a za týmto nápisom bol namalovaný hákový križ. Nápis bol vo veľkosti 20 cm, vyhotovený čiernou uhlovou farbou.

Poznatky získané k ekonomickej oblasti.:

Do n.p. DUSLO Šaľa bol dovezený zo západného Nemecka reaktor na výrobu močoviny. Do prevádzky mal byť daný 1.10.1971, čo sa dosiaľ neuskutočnilo, pretože reaktor ktorý je obalený špeciálnym liatinovým plášťom bol pravdepodobne úmyselne prerazaný zväpácim aparátom. Toto sa stalo počas generálnej opravy n.p. DUSLO. Týmto vznikla n.p. DUSLO Šaľa veľká škoda, t.j. podnik tráti denne okolo 700 tisíc Kčs. Ďalšie škody súvisiace s škodami ktoré vznikajú n.p. DUSLO, vznikajú aj ďalším podnikom v ČSSR, závislým na tejto výrobe v Chemko Strážske, Chemický kombinát Pardubice a ďalšie. Tieto majú tiež značne obmedzenú výrobu, čím vzniká škoda v zahraničnom obchode z titulu dodávok obchodným partnerom a tým vzniká veľký únik devíz.

Bolo zistené, že vedúci strojného zariadenia - hlavný mechanik n.p. KABLO, závod "alecky Stefan BURCLA, nar. [redacted] člen KSS, bytom [redacted], odovzdať riaditeľovi závodu písomnú požiadavku o zvýšenie miezd pre 9 pracovníkov - mechanikov. V tomto písomnom požiadavku zároveň upozorňujú, že keď sa ich žiadosti nevyhovie, nebudú zodpovedať za škody, ktoré vzniknú závodu keď nebudú pracovať.

V noci dňa 30.10.1971 neznámy páchateľ zapálil dva stohy pšeničnej slamy, ktorá bola majetkom JRD Trnava. Zho-relo asi 20 vagónov slamy a škoda sa odhaduje oca na 100 tisíc Kčs. V tomto priestore sa nachádzali celkom 4 stohy pšeničnej slamy, každý asi po 10 vagónov. Požiarnici v ďalšom - treťom stohu slamy našli zapalovač, ktoré sa ešte nevznietilo. Po páchateľovi sa intenzívne pátra.

Poznanky získané k činnosti pravicových síl :

Sledovaním činnosti pravicových síl v závode Slovenské lodenice Komárno bolo zistené, že tieto sa utvrdzujú v tom, že celková situácia speje k tomu, že sa poľaví v nátlakoch na ich osoby a príde doba, že budú znovu prijímaní do strany a rehabilitovaní.

Pri pohovore s Jozefom FRITZOM, nar. [redacted], zamestnaný u Okresného stavebného podniku Senica ako vedúci prevádzky, bytom [redacted], vluč-ný z KSS pre nesprávne názory z obdobia rokov 1968-1969, tento o činnosti niektorých pravicovo orientovaných osôb z okresu Senica uviedol nasledovné :

Činnosť Pavla VESLÁRA, zamestnanca závodu Slovenský hodváb v Senici, ktorý zastával v minulosti funkciu predsedu Slovenského výboru aeroklubu na Slovensku, najmä v období rokov 1968-1969, bola veľmi silne zameraná prptisovietsky a protisocialisticky. Z titulu svojej funkcie sa v roku 1969 zúčastnil na konferenciách v kapitalistickom zahraničí a keď mal odísť ako delegát do ZSSR tak prehlásil, že s Rusmi nechce nikdy mať nič spoločného. Jeho názory i v súčasnej dobe sú protisovietske.

Pavel BOROŤA, vylúčený z KSS pre pravicovo oportunistickú činnosť, majster v závode Slovenský hodváb Senica, predtým vedúci cechu v uvedenom závode i v súčasnej dobe prehlasuje, že zo strany bol vylúčený preto, lebo chcel zaviesť do ekonomiky kapitalistický spôsob výroby. I teraz s vývojom politického diania v ČSSR prejavuje nespokojnosť.

Ďalej upozornil na bývalého riaditeľa OÚNZ Senica dr. Ernesta TOKOŠA, ktorý bol vylúčený z KSS, že tento sa stretol v Sardádoch s dr. Ivom ŠVARCOM a ďalšími lekármi, kde jednali o ich odvolaní z funkcií. Dr. TOKOŠ tam prehlásil, že ešte príde doba, kedy budú znovu ustanovovaní do funkcií.

Bývalý tajomník OV KSS v Senici Jaroslav DUDÍK, vylúčený z KSS, ako FRITZ ďalej uviedol, ho volal niekoľkokrát telefonicky za tým účelom, že chce s ním jednáť, čo však on vždy odmietol.

V závere pohovoru FRITZ uviedol, že ako on sleduje na pracoviskách situáciu, značná časť robotníctva je po stránke politickej ovplyvnená, že to, čo robotníci hovoria nie je názor ich samotných, ale že sú to vplyvy a činnosť iných osôb, najmä vylúčených osôb z KSS pre pravicový oportunizmus.

Na internom oddelení v nemocnici na Myjave, sú od 24.8.1971 hospitalizovaní Eduard MICHALKA, býv. vedúci úradu MeNV v Myjave, vylúčený z KSS, Ján RUŽIČKA, býv. školský inšpektor ONV Senica, taktiež vylúčený z KSS pre pravicovo oportunistické názory a v poslednej dobe k nim pribudol i Štefan MIKULČÍK z Brezovej pod Bradlom, taktiež osoba pravicovo oportunisticky zameraná. Hospitalizácia menovaných je podozrivá, pretože na sobotu a nedeľu odchádzajú do svojich domovov, stavajú chaty na Starej Myjave, kde nemierne pijú a v pondelok pokračujú v liečbe. Poznatky sa preverajú.

Dr. h.c. Alexander HORÁK, bytom [REDAKOVANÉ]
 [REDAKOVANÉ] v rozhovore s dôveryhodnou osobou uviedol, že pracovníci Ministerstva kultúry SSR BELANSKÝ, KMEŤ, MARGULA a PAVLÍK v roku 1968 na neho neliehali, že sa musí zúčastniť dôležitej konferencie v Prahe, i keď vraj títo dobre vedeli, že na tejto konferencii idú odhaľovať farárov, ktorí 20 rokov "kolaborovali" s terajším režimom. Všetci horeuvedení, ako dr. HORÁK ďalej tvrdil, že všetci horemenovaní veľmi aktívne napomáhali obrodnému hnutiu v cirkvi v roku 1968. Dodal, že títo veľké poriadky v cirkvách v súčasnej dobe nenarobia, pretože sa to prisieči ich sľubom a presvedčeniam. O KMEŤOVI sa vyslovil, že za tzv. Slovenského štátu bol príslušníkom ÚŠB. Teraz je vraj preverený a dokonca že mu bola udelená pochvala za postoje, ktoré zaujímal v krízových rokoch.

Poznatzky k pasovej a vízovej problematike, emigrantom a nsvrátilcom :

Do 31.10.1971 emigrovalo zo Západoslovenského kraja 11.478 osôb, z toho z mesta Bratislavy 8.258 a z okresov 3.220 osôb. V hodnotenom období emigrovala jedna osoba z Bratislavy.

Do 31.10.1971 sa do Západoslovenského kraja vrátilo 655 osôb, ktoré nemali legalizovaný pobyt v zahraničí. Z uvedeného počtu sa do Bratislavy vrátilo 361 osôb a do okresov v kraji 294 osôb. V hodnotenom období sa vrátilo 11 osôb, z čoho 4 do Bratislavy a 7 do okresov.

Záujem o návrat do ČSSR prejavuje 92 osôb. Príprava k emigrácii bola zistená u 6 osôb, všetkých z Bratislavy.

Vniknutie na územie republiky :

V hodnotenom období vnikol na územie republiky poľský štátny príslušník Ryszard MATUSZCZYK, nar. [REDAKOVANÉ], zamestnaný ako zvarač, ktorý sa dostal až do Bratislavy, kde bol dňa 20.10.1971 zadržaný orgánmi VB. Proti menovanému bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre trestný čin podľa § 110 tr. zákona. Vyšetrovanie sa vedie vo väzbe.

Rozpracovávanie štátobezpečnostných prípadov :

V období od 16.10. do 31.10.1971 boli zavedené štyri nové prípady, ktorých rozpracovávanie sa prevádza pre nasledovnú trestnú činnosť :

- podvracanie republiky 1 prípad
- poškodzovanie záujmov republiky 1 prípad
- príprava k emigrácii 1 prípad
- podnecovanie 1 prípad

Realizované prípady :

V období od 16.10. do 31.10.1971 bolo vznesené obvinenie a začaté trestné stíhanie proti 21 osobám, z čoho pre :

- príprava k opusteniu republiky podľa §§ 7/1 k 109/1 tr.zákona 1 osoba
- pokus opustenia republiky podľa §§ 8/1 k 109/1 tr.zákona 1 osoba
- opustenie republiky podľa § 109/1 tr. zákona 6 osôb

- 11 -

- opustenie republiky podľa § 109/2
tr. zákona 12 osôb
- vzniknutie na územie republiky podľa
§ 110 tr. zákona 1 osoba

Morálno politický stav príslušníkov Štb. :

Oproti predchádzajúcemu stavu nedošlo k žiadnym pozoruhodnejším zmenám.

Vyhotovené 4 x

- 1 x pre KV KSS
- 1 x pre MsV KSS
- 1 x pre anal.odbor HS-Štb.
- 1 x pre anal.skupinu S-Štb.

Vyhotovil: mjr. Kozmer

